

Vládní voják – rtm. Jan Sladkovský / The Government Soldier – rtm. Jan Sladkovský

Jiří Herda

Abstrakt

Vládní vojsko byl ozbrojený sbor, který existoval od července 1939 do května 1945 a který představoval jeden z prvků zdánlivé autonomie Protektorátu Čechy a Morava. Maximální počet jeho příslušníků nesměl překročit 8 000. Vládní vojsko bylo tvořeno 12 prapory rovnoměrně rozloženými po celém území protektorátu. Vyzbrojeno bylo pouze lehkými zbraněmi. Hlavními úkoly byla strážní služba a pomoc při likvidaci následků přírodních katastrof, popř. později pomoc při odstraňování následků spojeneckých náletů. První prapor pak měl i ceremoniální úkoly na Pražském hradě, a to jako čestná jednotka protektorátního prezidenta Dr. Emila Háchy. Jednotlivé životní osudy příslušníků vládního vojska však i po desetiletích zůstávají nepopsány.

Abstract

The government army was an armed corps that existed from July 1939 to May 1945 and was one of the elements of the apparent autonomy of the Protectorate of Bohemia and Moravia. The maximum number of its members may not exceed 8000. The government army consisted of 12 battalions evenly distributed throughout the protectorate and was armed only with light weapons. The main tasks were the guard service and assistance in dealing with the consequences of natural disasters or later assistance in removing the consequences of Allied air raids. The first battalion then had ceremonial tasks at Prague Castle as an honorary unit of the Protectorate President Dr. Emil Hácha. However, even after decades, the lives of members of the government army remain undescribed.

Klíčová slova: 2. světová válka; Protektorát Čechy a Morava; vládní vojsko; přesun do Itálie.

Key words: World War II.; Protectorate of Bohemia a Moravia; The Government Army; Transfer to Italy.

Úvod

Vzhledem k tomu, že historie vládního vojska je pro mnohé neznámá a život jeho příslušníků zůstává často tajemstvím i pro jejich rodiny a potomky, pokouší se tato studie na životním osudu jednoho z vládních vojáků, rtm. Jana Sladkovského, toto tajemství poodhalit. Popisuje od narození do smrti základní a důležité milníky jeho života včetně služby v meziválečné československé armádě a následně i službu ve vládním vojsku. Službu, která probíhala nejdříve několik let na území protektorátu a v relativním klidu, až jej nakonec v květnu 1944, zavedla stejně jako většinu vládních vojáků, do severní Itálie do podhůří Alp. Studie popisuje dny všední, sváteční i ty válečné včetně střetů s hnutím odporu, s italskými partyzány, které se časem změnilly na vzájemnou spolupráci a podporu. Někteří z vládních vojáků se poté mohli zúčastnit bojů proti Němcům přímo v Itálii nebo později v řadách československé obrněné brigády u Dunkerku. Jiní se zapojili do odboje přímo na území protektorátu, a to i ve dnech květnového povstání v roce 1945. Někteří se konce války nedožili.

Dětství a mládí

Jan se narodil 6. dubna 1914 ve Střelcích¹, okrajové části Brna. Jeho tatínek, Josef Sladkovský, pracoval jako drážní dělník. Maminka se jmenovala Vincensie, rozená Vaverková. Jak je uvedeno v rodném listě, oba rodiče byli manželského původu a římsko-katolického vyznání. Dědeček z tatínkovo strany, také Josef, pracoval jako bednář ve Střelcích a dědeček z maminciny strany, Jan Vaverka, byl strážným na dráze. Malý Jan byl později pokřtěn a stejně jako jeho rodiče byl vyznání římsko-katolického. U křtu mu byl kmotrem Jan Zapletal, pekař ze Střelce, a rodný i křestní list vystavil děkan František Hájek. Zda se malý Jan jmenoval po svém dědečkovi nebo kmotrovi, dnes už bohužel nezjistíme. Svě dětství, mládí a vlastně většinu svého života strávil ve Střelcích, popř. přímo v Brně.

Jan nebyl jedináček. Pocházel z pěti dětí. Měl staršího bratra Josefa, o kterém bude zmínka v další části této studie. Kromě Josefa měl i mladšího bratra Vladimíra (1915) a dvě mladší sestry Annu (1916) a Marii (1922).

Jak bylo tehdy běžné, v dětství navštěvoval malý Jan obecnou a později občanskou školu. Školní docházku započal ve školním roce 1920/1921. První čtyři roky byl žákem čtyřtřídní obecné školy ve Střelcích. O čtyři roky později, tedy ve školním roce 1924/1925, byl již žákem občanské školy, která byla také

¹ Střelice – obec cca 5 km jihozápadně od Brna, kde v současné době žije cca 2800 obyvatel. V období 30. let a Protektorátu zde žilo cca 2300 obyvatel. Počet domů a obyvatel se v průběhu století příliš neměnil, a to ani po třicetileté válce. Obec byla založena již v polovině 13. století a od 14. století patřila ke kartuziánskému klášteru v Králově poli. Dostupné z: <<https://mapy.cz/základní>> [Cit. 2021-05-02].

přímo ve Střelcích. Školní docházku ukončil podle propouštěcího vysvědčení dne 31. května 1928. Podle známek na vysvědčeních nepatřila škola zřejmě mezi jeho oblíbenou činnost. Zvláště jazyky nebyly jeho koníčkem.

Po dokončení osmileté školní docházky nastoupil dne 15. srpna 1928 do učení na obchodního příručího v koloniálu a lahůdkářství Jana Elšlegera v Brně, Královo Poli, kde strávil následující 3 roky. Dne 15. srpna 1931 ukončil své učení a nastoupil v obchodě koloniálním u Josefa Zapletala v Brně. Zde pracoval do počátku dubna 1932. O definitivním ukončení učňovských let hovoří výuční list vydaný Obchodním gremiem ve Velkém Brně dne 6. listopadu 1934. Dnes již bohužel nezjistíme, z jakého důvodu byl tento list vydán v době, kdy byl Jan již několik měsíců vojákem základní vojenské služby v československé armádě.

Podle dokladů, které jsou dnes k dispozici, byl Jan poměrně dlouho svobodný. Oženil se až na konci roku 1941. V té době již žil a sloužil jako poddůstojník u části 11. praporu vládního vojska dislokovaného v Rychnově nad Kněžnou ve východních Čechách.

Během svého života, služby, se zde seznámil se svojí budoucí manželkou a svojí babičkou Marií, rozenou Špringerovou, nar. 31. ledna 1911 v Kostelci nad Orlicí. Marie zde v této době pracovala jako pomocnice v domácnosti. I když to nebylo zcela běžné, jejich vztahu nevadila ani skutečnost, že byla Marie o tři roky starší. Byť byl Jan původně vyznání římsko-katolického, v době svatby byl již vyznání českomoravského, stejně jako nastávající manželka. Své „ano“ si řekli před svými svědky a oddávajícím Husova sboru v Rychnově nad Kněžnou dne 22. prosince 1941 (viz příloha). Svědkem ženicha byl strážmistr vládního vojska Josef Machalouš. Svědkem nevěsty byl Josef Špringer, nevlastní bratr, syn jejího tatínka z druhého manželství. Oddávajícím knězem byl farní administrátor Bohumil Bradáč a sňatek je zapsán v knize oddaných, svazek I., str. 13. Oddací list manželé obdržely až o dva měsíce později, tedy 18. února 1942, od faráře V. Marečka z farního úřadu církve Českomoravské v Rychnově nad Kněžnou.

Na tomto místě jen připomínám skutečnost, že jako příslušník vládního vojska musel mít povolení k sňatku od svých nadřízených. Žádost o uzavření sňatku musel schválit Generální inspektorát vládního vojska se sídlem v Praze – Dejvicích. On, jakožto žadatel, musel splňovat podmínku stáří minimálně 26 let a jeho nastávající musela předkládat potřebné doklady o svém „nežidovském“, árijském, původu, tak jak vyžadovaly tehdejší platná nařízení a zákony. Musela být stejně jako ženich bezúhonná a s dobrou pověstí. Je to něco, co je z dnešního pohledu neuvěřitelné a nepředstavitelné.

Po svatbě bydleli společně s manželkou na adrese Rychnov nad Kněžnou č. p. 108, mimo kasárna vládního vojska. Na této adrese žila později i celá rodina včetně dětí do konce léta 1944.

Rok po svatbě se jim narodil syn Jan (1942). O další rok později se narodila dcera Marie (1943), moje maminka, a v následujícím roce druhý syn, Jiří (1944). Ten se bohužel narodil až téměř půl roku po smrti svého tatínka. Zřejmě z ekonomických i osobních důvodů žila rodina od konce léta 1944 až do podzimu 1945 v Rychnově nad Kněžnou č. p. 84 v jednom společném domě s nevlastním bratrem Marie Sladkovské, Josefem Špringerem. Na podzim 1945 se pak vdova paní Marie Sladkovská s dětmi přestěhovala do Trutnova. V Trutnově rodina žila až do počátku 70. let 20. století.

Vojákem čs. armády

V roce 1933 nastoupil Jan Sladkovský základní vojenskou službu v československé armádě. Po absolvování základního výcviku prošel na přelomu roku 1933 a 1934 poddůstojnickou školou 6. pěšího pluku „Hanáckého“². Od roku 1934 z něj byl poddůstojník československé armády (viz příloha). Do armády se Jan vrátil po krátké pauze jako poddůstojník z povolání, dělesloužící poddůstojník, a zůstal v ní sloužit až do července 1939. Postupně dosáhl hodnosti četaře. Jeho služební působiště zřejmě nebylo daleko od jeho bydliště ve Střelcích, o čemž svědčí i „domovský list“ ze 17. listopadu 1937. Obdobně jako v současnosti i v době „první republiky“ věnovali vojáci svůj volný čas sportu. V případě Jana Sladkovského to byla kopaná. Spolu s dalšími byl členem výběru 6. pěšího pluku.

Služba v armádě byla, stejně jako v dnešní době, jistotou a představovala možnost uplatnění se ve společnosti. Před nástupem musel uchazeč předložit i doklady o svém vzdělání a také o své pověsti. Zatímco dnes je takové potvrzení vydáváno „volnou formou“, dříve existoval pro tento účel formulář „vysvědčení zachovalosti“. Vydával ho místně příslušný obecní úřad a podepisoval jej starosta.

Příslušníkem vládního vojska

Po zániku Československa a vzniku Protektorátu přešel Jan Sladkovský stejně jako 5730 příslušníků bývalé československé armády, a to oficiálně k 1. červenci 1939, do služeb nově vzniklého vládního vojska (nařízení protektorátní vlády č. 216/1939 z 25. července 1939, čá. 80, ve sbírce zákonů a nařízení bylo zveřejněno až 30. září 1939)³. Přejít nebyl samozřejmě záležitostí. Kromě

² 6. pěší pluk „Hanácký“ vznikl 21. září 1920 sloučením 6. střeleckého pluku ruských legií a 54. pěšího pluku domácího vojska. Velitelství pluku bylo v Olomouci a od svého legionářského předchůdce převzal čestné jméno „Hanácký“ a prapor se stuhami a vyznamenáními. Od 9. října 1937 byl jeho název doplněn na „Hanácký generála Janina“. V letech 1932 až 1934, v době kdy u něj sloužil Jan Sladkovský, byl velitelem pluku plk. František Kravák. Dostupné z: <[www.globalnpo.org/CZ/Olomouc/403325263082695/Pěši-pluk-6-„Hanácký-generála-Janina“](http://www.globalnpo.org/CZ/Olomouc/403325263082695/Pěši-pluk-6-„Hanácký-generála-Janina“>)> [Cit. 2021-05-06].

³ Dostupné z URL: <ftp.aspi.cz/opispdf/1939html> [Cit. 2020-08-06].

žádosti musel uchazeč o službu ve vládním vojsku splňovat i další podmínky, včetně dobrého zdravotního stavu. Dále musel být bezúhonný a mravně způsobilý, musel být příslušný k protektorátu, musel mít dokončenou minimálně obecnou školu a musel alespoň částečně ovládat němčinu apod. Vzhledem k tomu, že přecházel od bývalé československé armády jako poddůstojník, nemusel splňovat věk mezi 18 a 24 lety, který platil pro nové odvedence. Závazek ke službě pak jako příslušník vládního vojska podepisoval na dobu 25 let. Do této doby se započítávala i doba předchozí služby v československé armádě⁴.

V rámci vládního vojska byl přidělen ke 2. cyklistické rotě 11. praporu dislokované v Rychnově nad Kněžnou. Stejně jako v československé armádě mu i ve vládním vojsku zůstala hodnost četaře. Jedním z úkolů této jednotky bylo mimo jiné provádění strážní služby na železnici. Druhá část 11. praporu byla dislokována v Kostelci nad Orlicí.

Téměř pět let byl osobní i služební život, v té době stále ještě četaře, Jana Sladkovského „běžný“ a plynul normálním tempem. Pravidelně se střídala strážní služba, výcvik, pomoc při žňových pracích (např. v srpnu 1942 v Luhu) s chvílemi odpočinku s přáteli u vody apod. Podle fotografií a záznamů v jeho osobním deníku se vlastně až na jeho svatbu a narození prvních dvou dětí nic zvláštního neudálo. V deníku nacházíme pouze zmínky o datu narozenin jeho manželky nebo nejstaršího syna Jana, v deníku zmiňovaného jako Jeníčka.

Jako poddůstojník měl roční příjem v rozmezí 11.600,- až 15 720,- korun. Rozdíly ve výši příjmu byly dány tím, zda byl voják svobodný nebo ženatý, popř. délkou započtené služby. V případě, že se voják stravoval pravidelně v kasárnách, mohla být měsíční částka snížena až o 360,- korun na stravné⁵. Je všeobecně známo, že v době protektorátu byl zaveden přidělový systém a byly využívány přidělové lístky. Záznamy v deníku čet. Sladkovského vypovídají o tom, kolik a jakých potravin měl vládní voják k dispozici, resp. na jaké množství měl lístky.

Denní dávka lístků: 340 gramů chleba, 25 gramů tuků, 25 gramů masa, 25 gramů poživatin, 1/8 litru mléka

Údaje doplňuje informace o 2 ks vajec a 2 kg brambor. Bohužel vzhledem ke kvalitě zachovalého písemného materiálu není zřejmé, zda bylo toto množství určeno na den, týden nebo měsíc.

⁴ PEJČOCH, Ivo. *Za Háchu i za Beneše – ztráty příslušníků vládního vojska 1939 – 1945*. Praha – Havlíčkův Brod: Ministerstvo obrany ČR, 2013. ISBN 978-80-7278-615-2, str. 9

⁵ *Vládní nařízení č. 15/1944 Sb. o úpravě platových a některých služebních poměrů státních zaměstnanců (čá. 8 ze dne 21. ledna 1944) a Vládní nařízení č. 18/1944 Sb. o platových poměrech osob z počtu mužstva vládního vojska (čá. 8 ze dne 21. ledna 1944)*. Dostupné z URL: <www.aspi.cz> [Cit. 2020-08-23].

Stejně jako ostatní příslušníci vládního vojska se Jan Sladkovský podílel na běžné strážní službě nebo výcviku složeného především z pořadových a pochodových cvičení, fyzické přípravy, jízdní přípravy nebo střelby. Ostrá střelba z pušek a pistolí byla často nahrazována střelbou ze vzduchových zbraní. Výcvik u vládního vojska probíhal obecně maximálně do úrovně čtyř. Další činnost vládního vojska specifikoval ve svém memorandu z května 1939 generálporučík Friederici (zplnomocněný zástupce Wehrmachtu a zároveň velící generál Vojenského okruhu Čechy a Morava se sídlem v Praze). Jednalo se o pořádkovou službu, účast při stavbě a údržbě komunikací, práce ve zbrojních a opravárenských závodech a dílnách, práce v zemědělství a lesnictví nebo při odstraňování následků náletů a přírodních katastrof. Od ledna 1944 přibyla i další povinnost, a to účast při likvidaci nepřátelských výsadek na území protektorátu⁶. Četař Sladkovský se účastnil také různých slavnostních událostí místního významu nebo sportovních zápasů v kopané jako člen posádkového mužstva. Občas si vybral pár dnů řádné nebo zvláštní dovolené. V roce 1942 to byly jen dva dny řádné dovolené, v roce 1943 dva dny řádné dovolené v únoru a před tím 5 dnů zvláštní dovolené v lednu.

Z fotografií z dubna 1942 a záznamů v deníku z roku 1943 si můžeme utvořit přesnější představu o průběhu strážní služby na železnici, kterou jeho prapor v té době vykonával. Službě předcházela údržba potřebného materiálu včetně jízdních kol. Rozsah „železniční strážní služby“, jak je v deníku zaznamenán, byl vždy několik dnů, popřípadě i dva až tři týdny. Příkladem je přelom ledna a února 1943. V tomto období se střídal výkon s pohotovostí. Tato služba se odehrávala mimo „domácí“ kasárna, tedy mimo posádku Rychnov nad Kněžnou.

Podobný rytmus ve střídání železniční strážní služby s pobytem na domovské posádce v Rychnově nad Kněžnou lze dovodit ze záznamů v deníku rtn. Sladkovského i v roce 1944, resp. v jeho prvních měsících, a to do května. Pak došlo k zásadním událostem, které změnilo životní osudy nejen Jana Sladkovského a jeho rodiny, ale i dalších více než 5000 příslušníků vládního vojska. Došlo k jejich přesunu do Itálie.

Odehrálo se to i přesto, že po celou dobu existence vládního vojska bylo vedoucími činiteli Třetí říše proklamováno, že vládní vojsko nebude nasazeno nikdy mimo území protektorátu. První úvahy o nasazení ve válce mimo území protektorátu se objevily v německém vrchním velení již na konci roku 1943⁷. Od 18. dubna 1944 do počátkem května 1944 probíhala korespondence a jednání

⁶ MAREK, Jindřich. *Háchovi Melody Boys*. Cheb: Svět Křidel, 2003. ISBN 80-85280-95-7, s. 23.

⁷ KLÍPKA, Bohumír. *Vyslání vládního vojska do Itálie*. Historie a vojenství, roč. 48, 1999, č. 3. – 4., ISSN 0018-2583.

mezi generálem Schaalem a velitelem OKW generálem Keitelem o přesunu vládního vojska mimo území protektorátu. Dne 2. května 1944 se k záležitosti vyjádřil i samotný Adolf Hitler, který vydal písemný pokyn nenasazovat vládní vojsko do boje proti bandám, nýbrž jen k ostraze objektů a železnic. O postoji K. H. Franka existují rozdílné informace. Skutečností však zůstává, že o přesunu bylo rozhodnuto již v prvním květnovém týdnu a oficiální rozkaz byl vydán mezi 24. a 25. květnem 1944. Nic nezmohl ani protest velitele vládního vojska generála Emingera, který poukazoval na rozpor mezi rozkazem a právním statutem o vzniku vládního vojska, tedy nařízením vlády 216/1939 Sb.⁸

Pro Jana Sladkovského a další příslušníky 11. praporu byl zlomovým okamžikem 23. květen 1944. Ten den si čet. Sladkovský vlastnoručně do svého deníku poznamenal: „*Opustil jsem domovinu*“. Cesta jeho jednotky probíhala vlakem a vedla do severní Itálie. Základním úkolem a činností 11. praporu vládního vojska, stejně jako dalších deseti odvelených praporů vládního vojska, měla být strážní služba u strategických objektů – továren, železničních tratí, mostů a tunelů. V Protektorátu zůstal z celého vládního vojska jen 1. prapor v Praze.

Cestou do Itálie se nic mimořádného neudálo. Nelze ani přesně popsat, po jaké trase k přesunu 11. praporu do Itálie skutečně došlo. Zda bylo důvodem utajení nebo něco jiného, dnes již bohužel nezjistíme. V deníku se mezi 23. a 27. květnem 1944 nenachází žádná informace, s výjimkou zmínky o absolvování pouze jedné transportní služby. Co bylo jejím účelem a jak probíhala, o tom není v deníku také nic uvedeno. S ohledem na názvy stanic a jejich pořadí lze jen konstatovat, že samotná cesta odpovídá oficiálním a doposud známým skutečnostem. Dne 27. května 1944 dorazil transportní vlak do Fossana⁹, kde byli příslušníci praporu ubytováni v místních kasárnách. V krátké době pak vystřídali příslušníci 11. praporu vládního vojska několik míst nasazení západně od Turína směrem k hranicím s Francií a Švýcarskem.

Ve Fossanu se prapor zdržel do 10. června, kdy jeho příslušníci opustili kasárna a před odjezdem nocovali ve vlaku na nádraží. Během tamního pobytu se věnovali všedním vojenským činnostem. Tím bylo podle deníku mimo jiné i praní prádla nebo psaní dopisů rodinám domů, do Protektorátu. Zábavu a volný

⁸ POLÁČKOVÁ, Andrea - KAŠKA, Václav a kol. *Protektorát 1939 – 1945 – okupace, odboj, denní život (Živá historie)*. Brno: Extra Publishing, 2017. ISBN 978-80-7525-113-8, str. 39.

⁹ Fossano – historické město v severozápadní části Itálie v podhůří Alp v regionu Piedmont jižně od Turína. Dominantou je hrad ze 14. století se čtyřmi věžemi. Jedná se o důležitý železniční uzel v této části Itálie a také regionální průmyslové centrum s podniky zaměřenými na chemickou, hutní a textilní výrobu. V současnosti zde žije cca 24.200 obyvatel. Dostupné z: <www.britanica.com/place/Fossano> [Cit. 2021-05-09].

čas si krátili hraním fotbalových utkání s místními. S ohledem na fakt, že četař Sladkovský byl členem týmu a zapsal si do deníčku výsledky, známe dokonce i přesné skóre. V prvním zápase, dne 7. června, vyhráli vládní vojáci nad družstvem Aosti 10:1. Zda se jednalo o celek správního centra Valle d'Aosta, městečko západně od Turína v blízkosti hranic s Francií nebo obce Asti, historického sídla spojeného s rodem Visconti východně od Turína, se dnes již také dozvíme jen těžko. Druhý zápas, v pátek 8. června, byl také vítězný, neboť vládní vojáci porazili domácí tým Fossana 8:3.

O dva dny později, 10. června 1944, již četař Sladkovský vykonával strážní službu jako velitel stráže s dalšími 9 vojáky vládního vojska v Sant Ambrogio¹⁰.

Další dny však nebyly dle záznamů v deníku tak idylické. Prapor se nacházel v oblasti Avigliana¹¹. Docházelo zde k prvním srážkám s hnutím odporu – italskými partyzány. Byli první zranění, odzbrojení a první „odvlečení“. Na tomto místě je vhodné zmínit další důležitou skutečnost, která se odrážela právě v těchto střetech. Německé velení se tptíž snažilo rozšířit v oblastech nasazení vládního vojska informaci o tom, že tyto jednotky jsou určeny pro boj s partyzány.

Přímo z deníku čet. Sladkovského se dovídáme, že dne 11. června cca v 9:00 hod došlo při srážce mezi 6 příslušníky vládního vojska a partyzány ke zranění dvou vládních vojáků – čet. Bartlík zraněn na patě a des. Linhart utrpěl dva průstřely ruky. O tři dny později, 14. června, bylo při hlídce odvečeno partyzány dokonce 9 příslušníků 11. praporu.

K „odvlečení“ vládních vojáků a následným jejich výměnám zpět za zajaté partyzány docházelo podle různých zdrojů poměrně často. O tom, že by se jich účastnil i samotný Jan Sladkovský, nejsou v jeho deníku z tohoto ani jiného období žádné zmínky. Není tam nic o jeho zběhnutí k partyzánům a jeho následně zpětné výměně za dva zajaté italské partyzány. O těchto skutečnostech je však možné dočíst se z potvrzení, které sepsal na posádkovém velitelství Velké Prahy dne 7. května 1947 špkt. Jindřich Bartoš, bývalý velitel rtn. Sladkovského. Tento dokument byl zaevidován „Svazem národní revoluce – místní odbočka Odboj Itálie 1944 až 1945 Praha“ dne 8. května 1947. Uvedené údaje byly uznány za pravdivé a jako takové potvrzeny předsedou odbočky a jejím tajemníkem.

¹⁰ Sant Ambrogio – obec v severozápadní Itálii v regionu Piedmont západně od Turína na železniční trati nedaleko hranic s Francií. Obdobně jako u většiny italských sídel je centrem nejen středověká zástavba, ale i kostel sv. Michala. V době II. světové války zde žilo cca 2.500 obyvatel. V dnešní době je počet obyvatel téměř dvojnásobný, tedy necelých 5 tisíc obyvatel. Dostupné z: <www.e-borghi.com/en/village/Torino/473/sant'ambrogio-di-torino> [Cit. 2021-05-09].

¹¹ Avigliana – oblast a stejnojmenné město v údolí Susa ležící v regionu Piedmont v severní Itálii cca 25 km západně od Turína. Dostupné z: <www.bing.com/maps/Avigliana> [Cit. 2021-05-09].

O zběhnutí k partyzánům a následně výměně rtn. Sladkovského za dva zajaté partyzány psal ve svém potvrzení i des. Josef Svoboda dne 5. února 1948.

Obdobná situace se opakovala znovu o tři dny později, kdy bylo odvečeno dalších 6 vojáků a kořistí partyzánů se stal i jeden motocykl, který měla hlídka k dispozici. V následujícím týdnu nabraly události ještě rychlejší a dramatičtější spád.

Ve dnech 18. až 26. června došlo k několikerému napadení stráží a přestřelkám s partyzány. V některých případech se střety obešly bez zraněných. Jindy byli nejen zranění, ale docházelo také k odvečení vládních vojáků k partyzánům a k vypálení strážnic. Ve většině případů byli odvečeni všichni členové hlídek, jen výjimečně se některý z vojáků ubránil. Příkladem je situace z noci z 21. na 22. června, kdy se voják Cechel jako jediný z hlídky zachránil. Z počátku se v deníku nacházejí také jména konkrétních odvečených vojáků, ale jak incidentů a odvečených přibývalo, jsou k dispozici již jen číselné údaje. O tom, zda se jednalo o fingované a předem domluvené střety nebo ne, se z deníku nic nedovídáme.

Cílem útoků partyzánů v oblasti střežené rtn. Sladkovským a jeho kolegy byly železniční mosty. Například ve dnech 25. a 26. června zničili partyzáni most mezi S. Antoninem a Borgonou¹² a následně u Bussolena. Skutečnost, že vládní vojáci odolávali tlaku partyzánů jen s obtížemi a potřebovali podporu, potvrzuje i fakt, že v poledne 24. června jim na pomoc přijel německý obrněný vlak.

Možná je na místě poukázat také na určité nesrovnalosti mezi daty a informacemi v osobním deníku rtn. Sladkovského a knize Jindřicha Marka „Háchovy Melody Boys“. Autor knihy v přehledu na str. 334 a následujících předkládá seznam příslušníků 11. praporu, kteří se v konkrétních dnech přidali k partyzánským jednotkám. Podle údajů v osobním deníku však v tomto přehledu chybí některá data i jména vojáků. Příkladem může být 14. červen (středa) a jména Jenický, Semrád nebo 17. červen (sobota) a jména Bednář, Soural, Pokorný nebo Vytlačil. Naopak údaje týkající se například 16. června 1944 se v obou pramelech shodují – rtn. Šamalík a des. Marek. To samé platí i o 19. červnu a jménech Krhut a Koupal.

Zda se jednalo o domluvené akce, jak se o tom zmiňují někteří autoři, nebo o skutečné střety, se dnes můžeme opět jen domýšlet. Vzhledem k tomu, že dne 21. června 1944 došlo k přesunu ze Sant Ambrogia do Bussolena¹³ a hlídky se

¹² Borgona – oblast při hranicích mezi Itálií a Švýcarskem severně od Turína a západně od jezera Lago Maggiore. Dostupné z: <www.maplandie.com/italy/piedmont/verbano-cusia-ossola/borgone> [Cit. 2021-05-09].

¹³ Bussoleno – obec nacházející se v severní Itálii v regionu Piedmont v severní Itálii. Leží na že-

následně začaly odehrávat na stanovišti u obce Borgo¹⁴ o další desítky kilometrů dál, varianta předem domluvených střetů a odvléčení se zdá být méně pravděpodobná. Uvedená místa jsou od sebe vzdálena vždy několik desítek kilometrů. O skutečnosti, že se zřejmě nejednalo o domluvené střety, svědčí také fakt, že v některých případech došlo k vážným zraněním. Vládní vojáci byli zasaženi do hlavy a do zad. Příkladem může být střet mezi příslušníky 11. praporu a partyzány ze dne 26. června popsáný v deníku. Tehdy byli tímto způsobem zraněni vojáci Machata a Balcárek. Další velice zajímavou skutečností je také to, že v průběhu jednoho dne došlo jednak k přestřelce, zranění a odvléčení vládních vojáků, a zároveň byli někteří vládní vojáci opět dovezeni od partyzánů zpět. Někteří autoři tvrdí, že se tak realizovala výměna za zajaté příslušníky partyzánského hnutí, ale ani o tomto není v osobním deníku rtn. Sladkovského také žádná zmínka.

V odpoledních hodinách dne 26. června se Jan Sladkovský přesunul na kole do S. Antonina, kde došlo k vagónování. V porovnání s předchozími dny panoval v oblasti působení 11. praporu zřejmě klid. V noci 29. června se jednotka přemístila vlakem směrem na východ, do Milána a více do vnitrozemí severní Itálie. V půl třetí ráno dne 30. června 1944 se vojáci z milánského nádraží přesunuli na kolech a v připravených nákladních autech do kasáren.

Z deníku je možné poznat i civilnější a osobnější část života vládního vojáka. Jsou zde zmínky o tom, že dostal dopisy z domova od „Majky“, jak říkal své manželce. Nebo si naopak udělal poznámku, že dopis domů odeslal. Je možné dočíst se také to, že i uprostřed plnění služebních povinností prošli vojáci očkováním proti tyfu.

Po přesunu do Milána nastala zřejmě krátká přestávka v nasazování příslušníků 11. praporu. Střídal se dny volna a běžné služby v kasárnách bez závažnějších incidentů a událostí.

Vojáci měli dokonce čas zúčastnit se nedělní bohoslužby dne 2. července a následně po ukončení strážní služby měli i vycházky po městě. V deníku si Jan Sladkovský poznamenal, že měl také možnost vyjít si poprvé do města. To, že vládní vojáci nebyli jedinými Čechy v Itálii v této době, svědčí i zmínka v deníku, kde je popsáno setkání s panem Sedláčkem z Olomouce. Je bohužel škoda, že si autor nepoznamenal více. Bylo to jen obyčejné náhodné setkání dvou krajanů nebo se jednalo o přípravu možného přechodu k partyzánům, jak o podobných

lezniční trati v podhůří Alp cca 45 km západně od Turína nedaleko hranic s Francií. V současnosti turistické centrum. Dostupné z: <www.bing.com/images/Bussoleno> [Cit. 2021-05-09].

¹⁴ Borgo – historická obec v regionu Piedmont v severní Itálii ležící cca 40 km severozápadně od Turína. Dostupné z: <www.bing.com/images/Borgo> [Cit. 2021-05-09].

setkáních hovoří ve svých dílech někteří autoři? Další z otázek, která zřejmě zůstane nezodpovězena. Můžeme se pouze domýšlet a skládat střípky informací. Nechme však spekulace stranou.

Následně ubíhají další „všední“ dny. Služba v kasárnách se střídá se dny volna. Přišla další neděle a s ní další bohoslužby. Po nich se Jan Sladkovský odebral na návštěvu nemocných kolegů do nemocnice a v podvečer téhož dne, 9. července, se setkal s dalším krajanem. Tentokrát s jistým panem Slezákem z Brna. Mohli se znát již z dřívější doby? Bylo to jen další náhodné setkání dvou krajanů? Opět můžeme jen domýšlet.

Skutečností, která je zaznamenána v dostupných písemnostech a materiálech, jsou výše uvedené kontakty lékařů vládního vojska kpt. Staudka a dalších s J. M. Veselým. Jmenovaný vedl jednání mezi představiteli italského odboje a příslušníky vládního vojska. Jednání se opakovaně v průběhu července 1944 odehrávala na půdě milánské univerzity, kde J. M. Veselý přednášel. Zda se měl Jan Sladkovský stát jedním z poddůstojníků, na které měly být přeneseny informace, a kteří se měli podílet na organizování přechodů našich vojáků k partyzánům nebo dál ke spojeneckým jednotkám, se opět můžeme pouze dohadovat. Faktem zůstává, že během krátké doby přešlo k partyzánům nebo přímo přes hranice do Francie a Švýcarska více než 600 příslušníků vládního vojska včetně téměř celého 6. praporu. Mnozí z nich se později zapojili do válečných operací v rámci československé obrněné brigády u francouzského Dunkerku.

V pondělí 10. července se jednotka začala chystat k přesunu na jiné působiště, a to do oblasti Monzy¹⁵ a Bergama¹⁶. Na této činnosti se podílel Jan Sladkovský jako velitel stráže určené k zajištění vagonování výzbroje a výstroje 11. praporu.

Idylicky se nám může jevit poznámka z deníku, kde si autor dne 10. července 1944 poznamenal: „*Viděl první rojení včel letošního roku, a to v Itálii v městě Miláně.*“ V tomto okamžiku zbývaly Janu Sladkovskému poslední necelé tři dny života.

Kromě této zmínky lze však v deníku najít jednu velice důležitou poznámku týkající se uvedeného data. Dne 10. července 1944 se čet. Sladkovský setkal v Miláně na adrese Via Sassi 1 s reverendem P. Giorgiem a českým duchovním

¹⁵ Monza – město ležící severovýchodně od Milána v regionu Lombardie. Osídlení v této oblasti se udává již ve 3. století př. n. l. Historické, kulturní centrum a sídlo univerzity. V současnosti je město známé také okruhem závodů formule 1. V době II. světové války zde žilo cca 70 tisíc obyvatel. Dostupné z: <www.bing.com/search?q=monza+italien/> [Cit. 2021-05-09].

¹⁶ Bergamo – město ležící cca 40 km severovýchodně od Milána v regionu Lombardie na železniční trati směřující do Švýcarska. Skládá se ze dvou částí Horní město – historické, Dolní město – nové průmyslové. V době II. světové války zde žilo cca 90 tisíc obyvatel. Dostupné z: <www.bing.com/search?q=Bergamo+italien/> [Cit. 2021-05-09].

Jiřím Mariou Veselým. Co bylo předmětem této schůzky, se dnes již bohužel nikdo nedozví. Je to pouze jeden z dalších střípků, který utváří skládačku celého příběhu. Z poválečných dokumentů lze jen zjistit, že schůzku nepřímo potvrdil právě J. M. Veselý (viz příloha).

Ve 14:15 hod dne 11. července 1944 opustili vojáci 11. praporu vlakem Milán a vydali se směrem na severovýchod. Podle údajů v deníku četaře Sladkovského měl jejich vlak na odjezdu cca hodinu zpoždění.

Stejně jako i jiní příslušníci vládního vojska chtěl i Jan Sladkovský přejít na stranu partyzánů a tímto dnem „D“ měl být 13. červenec 1944. Chtěl se spolu s dalšími příslušníky 11. praporu následně dostat dál až k československé zahraniční armádě, kde tehdy již sloužil jeho bratr Josef, příslušník RAF. Byl to, dle sdělení kamarádů, jeho sen. Dne 13. července měl spolu se svými kolegy vykonávat další z řady hlídek, přesněji strážní službu v okolí vlakového nádraží v Brescii¹⁷. Osud mu však nebyl nakloněn. V době, kdy se rozhodli spolu s kolegou a kamarádem utéci, došlo ke spojeneckému náletu na nádraží. Část bomb bohužel dopadla i mimo cílovou oblast, do polí za městem, kudy se „zběhové“ zrovna pohybovali. Jedna ze střepin nešťastnou náhodou Jana Sladkovského smrtelně zasáhla, jak o tom píše ve svém dopise, potvrzení, ze dne 5. února 1948, jeho kamarád des. Josef Svoboda. Ten, ač sám zraněn, se jej snažil zachránit a nesl jej k lékařskému ošetření na zádech. Bohužel veškerá snaha byla marná. V úmrtním listě, který vystavil německý vojenský lékař, je jako příčina smrti uvedeno rozdrčení lebky (viz příloha).

Následně byl dne 17. července 1944 Jan Sladkovský pohřben se všemi církevními i vojenskými náležitostmi v hrobě č. 109 na německém vojenském hřbitově v Gardoně¹⁸, 25 km východně od Brescie, na břehu jezera Lago di Garda. Hřbitov nesl název „Hřbitov hrdinů“. Hrob byl ohraničen mramorovou obrubou a v záhlaví mramorovou deskou s příslušnými daty. Soukromé, osobní, věci četaře Sladkovského (deníky, hodinky, řetízek, zapalovač, fotky, balíček karet apod.) byly odeslány poštou domů jeho blízkým.

O všech těchto skutečnostech byl dopisem ze dne 19. července 1944 od velitele hejtmana I. třídy Bartoše (Basrtosche) zpraven nejprve bratr manželky padlého, pan Josef Špringer, aby paní Sladkovskou na celou smutnou záležitost

¹⁷ Brescia – město v Lombardii v severní Itálii, které leží na půl cesty mezi Milánem a Veronou západně od jezera Lago di Garda. V současné době se jedná o druhé největší město regionu s cca 200 tisíci obyvatel. Historie města sahá do před římského období. Dostupné z: <www.bing.com/maps?q=brescia+italien/> [Cit. 2021-05-09].

¹⁸ Gardone – městečko, dnes turistické centrum na západním břehu jezera Lago di Garda v regionu Lombardie na severu Itálie. Dostupné z: <www.bing.com/maps?q=Gardone+italien/> [Cit. 2021-05-09].

připravil. Nebylo úplně obvyklé postupovat tímto způsobem, ale paní Sladkovská byla v té době těhotná. Syn Jiří se narodil cca půl roku po těchto událostech.

V pozdějších letech došlo k přesunutí ostatků všech německých i vládních vojáků na vojenské hřbitovy v jiných částech severní Itálie. V tomto konkrétním případě, u Jana Sladkovského, je v současnosti místem odpočinku německý vojenský hřbitov v Costermanu¹⁹. Jméno Jana Sladkovského je dnes nejen vytesáno do jednoho z tisíců křížů, oddíl č. 8, číslo hrobu 1055, ale je zapsáno také ve 2. knize padlých, kterou si každý z návštěvníků může prolistovat a pročíst v místnosti vpravo od vstupní brány uvedeného hřbitova.

Po smrti četaře Sladkovského

Obdobně jako u dalších příslušníků vládního vojska, kteří přišli o život nebo byli „odvlečeni“, i v jeho případě existovala snaha přímých nadřízených a velení vládního vojska zajistit rodině maximální možnou podporu. A to vše na základě tehdy platných nařízení a předpisů. I přes tuto snahu však nebylo finanční zajištění rodiny dostatečné a rodina se musela přestěhovat k bratrovi paní Sladkovské. Paní Sladkovská se již znovu neprovdala a zůstala tak, na vše sama, jen se svými dětmi.

Ve dnech po ukončení války a během následujícího krátkého cca tříletého období do konce roku 1948 došlo alespoň k určitému navýšení výplaty gáže po padlém, a to na základě rozhodnutí „in Memoriam“ o jmenování rotného Sladkovského na rotmistra pěchoty s propůjčením služebního místa III. platové stupnice systemizované pro gážisty mimo služební třídy. Účinnost byla přiznána zpětně k 28. říjnu 1943. Následně došlo také k jeho povýšení na štábního rotmistra pěchoty s propůjčením služebního místa II. platové stupnice systemizované pro vojenské gážisty mimo služební třídy. Účinnost byla přiznána zpětně k 1. květnu 1944. Obě tato rozhodnutí byla uveřejněna v Osobním věstníku Ministerstva národní obrany č. 84, ročník 1948, ze dne 23. října 1948.

Další skutečností, možná „náplastí“ a určitou satisfakcí, která byla jistou formou uznání a poděkování za činnost v Itálii rtn. Sladkovského jako příslušníka vládního vojska, bylo udělení „Československého válečného kříže 1939“²⁰ – In Memoriam“ jmenovanému. Toto vojenské vyznamenání udělil dne

¹⁹ Costermano – městečko mající cca 3.900 obyvatel v regionu Veneto nedaleko Verona na východním břehu Lago di Garda. Dostupné z: <<https://www.ro.db-city.com/Italia-Veneto-Verona-Costermano/>> [Cit. 2021-05-09].

²⁰ Československý válečný kříž 1939 - byl zřízen jako vyznamenání československým občanům ve vlasti, jednotkám a příslušníkům československé armády v zahraničí, jakož i jednotkám a vojákům spojeneckých armád, kteří se zúčastnili boje, zahájeného v roce 1939, a prokázali v něm vynikající a úspěšný čin výkonný nebo velitelský, při němž byli osobně vystaveni nebezpečí života, nebo i život obětovali. Opakované udělení kříže se vyjadřuje zlatenou lipovou snítkou, která

8. července 1948 jménem prezidenta Československé republiky (od 14. června 1948 jím byl Klement Gottwald) ministr národní obrany generál Ludvík Svoboda (viz příloha). Ve zdůvodnění k udělení vyznamenání je napsáno „účastník národního boje za osvobození“.

Po ukončení války vznikl „Svaz národní revoluce“ (SNR), v jehož rámci existovala i místní odbočka „Odboj v Itálii 1944 až 1945“ jako jedna ze dvou organizací zastřešující účastníky odboje. V rámci této organizace se opětovně můžeme setkat také se jménem J. M. Veselý. Organizace ve svých jednotlivých odbočkách sdružovala většinu účastníků odbojového hnutí bez ohledu na oblast jejich působení, domácí nebo zahraničí, východní fronta, západní fronta apod. Jak šel čas, byla kapitola týkající se vládního vojska po ukončení II. světové války u nás postupně vymazána nejen z učebnic dějepisu, ale i z paměti lidí. Většina archivních materiálů byla zničena v 50. letech 20. století a další skartace proběhla v 70. letech 20. století.

Krátce po ukončení války se ještě vedly diskuze o významu vládního vojska v oblasti odboje a boje jeho příslušníků za svobodu. Mnohdy na úrovni vysokých státních a armádních představitelů včetně prezidenta republiky nebo ministra národní obrany. Dokonce i náhled některých z nich se postupně měnil. Negativní postoj lze spatřovat především u části vojáků, kteří sloužili v průběhu války u našich zahraničních jednotek, především na východě v Sovětském svazu, a představitelů komunistické strany. S tím, jak získávali tito jedinci moc, docházelo stále více ke snahám tuto kapitolu odsouvat do pozadí a všechny zmínky o ní postupně likvidovat.

Změnu v náhledu na vládní vojáky lze sledovat přímo na osobě četaře Sladkovského. Zatímco ještě v říjnu 1948 byl v jeho případě přístup představitelů státu a armády k jeho osobě poměrně vstřícný (povýšení, vyznamenání a uznání zásluh), v dalších desetiletích byla situace zcela odlišná. Úplně se změnil i výklad jednotlivých ustanovení zákona č. 255/ 46 Sb., o příslušnicích československé armády v zahraničí²¹. Zatímco v době udělení vyznamenání a povýšení, v roce 1948, nebyl zákon na překážku tomuto postupu, o dvacet let později v prosinci 1969 tomu bylo naopak. Paní Marie Sladkovská tehdy žádala Ministerstvo národní obrany o vydání osvědčení po padlém manželovi za jeho odbojovou činnost. Osvědčení jí nebylo vydáno a zamítnuto bylo i následné odvolání. Pro dokreslení je třeba zmínit také skutečnost, že žádost o osvědčení byla sepsána dne 5. prosince 1969, ale rozhodnutí první instance bylo vydáno až 14. dubna 1971. Odvolání sepsané 13. května 1971 bylo definitivně zamítnuto 12. října 1971.

se pokládá za stuhu. Československý válečný kříž 1939 byl v průběhu doby vyráběn v celkem čtyřech vydáních. Dostupné z: <www.druhasvetova.com/?p=vyznamenani/Valecny-kriz-1939/> [Cit. 2021-05-06].

²¹ Dostupná z: <<http://zakonyprolidi.cz>> [Cit. 2021-01-04].

Závěr

Nic není v životě „černé“ nebo „bílé“. Lidský život vždy byl, je a bude plný paradoxů a rozporů. Velice často záleží na úhlu pohledu a také na tom, zda se na určitou záležitost chceme dívat z více stran. Samotné vnímání vládního vojska, pokud o něm člověk vůbec slyšel, vzbuzuje právě takovéto rozpory. Dokonce jedna z knih o vládním vojsku a jeho příslušnících, ze které jsem při psaní této studie také čerpal, má otázku v názvu - „Vlastenci či zrádci?“. Jaká je odpověď? Sloužili protektorátnímu režimu, zaprodali se novým pořádkům a kolaborovali? Pomáhali zemědělcům při polních pracích, odstraňovali škody po přírodních pohromách – odstraňovali ledové kry při jarních táních apod., pomáhali při obraně pražského rozhlasu v průběhu květnového povstání, byli aktivní v odboji, přebíhali k partyzánům, bojovali v řadách zahraniční armády? O mnohém bylo již výše psáno. Co z toho čtenář vnímá a jakým způsobem toto vnímá, nechávám na něm.

Mnozí z vládních vojáků byli po válce vyznamenáni čs. vojenskými i jinými vyznamenáními, ale o pár let později, se o nich již nemluvalo. Byli zapomenuti. Mnozí skončili ve vězeních a táborech nucených prací. Většina záznamů z archivů, jak již bylo zmíněno výše, byla skartována a nenávratně zmizela v průběhu 50. let, zbývající záznamy pak v 70. letech 20. století. Pro budoucí generace měly zůstat činy a životy těchto mužů zapomenuty. Jako by nikdy nežili a jejich jednotky a skutky neexistovaly.

Bohužel zůstaly nám jen střípky ve vzpomínkách a vyprávění jejich příbuzných, známých a přátel. Čas však postupně přikrývá a vymazává i tato svědectví. Je tak dnes velice obtížné poskládat na tomto základě obraz vládního vojska a jeho příslušníků. Nutno říci, že nebyli jedíni. Jejich kolegové ve zbrani z východní i západní fronty dopadli mnohdy stejně. V tomto tedy spatřuji jeden z paradoxů. Hrdinové nebo „zrádci“, na všechny se dnes zapomíná!

Možná jen pro dotvoření celkového obrazu situace. Pokud dnes bude někdo procházet stránky a zdroje například vojenského historického ústavu, nalezne mnohem více a ucelenější informace o příslušnících armády Rakouska – Uherska, prvorepublikové armády, o vojácích, kteří bojovali na západní i východní frontě, a dokonce i o příslušnících německých ozbrojených sil nebo československých legií, než o příslušnících vládního vojska.

Paradoxní se nám může zdát z dnešního pohledu i přístup k vládnímu vojsku a jeho příslušníkům také ze strany nejvyššího velení poválečné československé armády. Národním příkladem je jednání generála Ludvíka Svobody. V jeho projevech a vystoupeních na veřejnosti na jaře a v létě 1945 jednoznačně převládal názor, že vládní vojsko a jeho příslušníci nemohou být stavěni na roveň vojáků čs. armádního sboru, popř. jiných jednotek a dalších bojovníků z odboje. Proč tedy na druhou stranu udělil vysoké vyznamenání, čs. válečné kříže 1939, některým příslušníkům vládního vojska, a to i in memoriam? Co jej k tomuto vedlo?

Dalším konkrétnějším příkladem je životní příběh Jana Sladkovského. Již jeho samotný přechod z československé prvorepublikové armády do protektorátního vládního vojska je možné vnímat jako paradox. Jako něco zvláštního a dnes možná i těžko pochopitelného. Přisahal věrnost republice a nakonec slouží jinému státnímu útvaru, jinému režimu. Ale nebyl jediný. Byli jich tisíce. Zaprodali se snad? Některé příklady, jako třeba Emanuel Moravec, z této etapy dějin jsou ještě výraznější a známější. Nechme je však nyní stranou. Co bylo tím důvodem u Jana Sladkovského? Snaha zachovat si existenční jistoty? Nenechat doma své rodiče, když starší bratr musel kvůli odbojové a politické činnosti uprchnout do zahraničí před hrozícím postihem ze strany německých bezpečnostních složek? Pocit, že ne všichni mohou utéci, že možná přijde čas a příležitost udělat něco pro obnovení dřívějšího Československa přímo zde na území Protektorátu? To už dnes asi nevíme. Odpověď znal jen on sám.

U Jana Sladkovského lze další z paradoxů najít také v tom, jaký byl osud jeho i jeho staršího bratra Josefa. Zatímco Jan byl v protektorátních službách, musel jeho bratr Josef utéci před gestapem z důvodu ilegální činnosti a příslušnosti k politické straně – Československé straně národně-socialistické. Následně sloužil v řadách britské „RAF“, kde byl podle dostupných materiálů VHA mechanikem – zbrojířem u náhradní peruti, popř. 305. a 311. perutě.

Jedna z myšlenek křesťanství hovoří o tom, že ve smrti jsme si všichni rovni. Jan Sladkovský, voják československé armády a příslušník vládního vojska, nositel československého válečného kříže 1939 „in memoriam“, je dnes pohřben společně s dalšími více než 29 tisíci německých i jiných vojáků na německém válečném hřbitově v severní Itálii, daleko od domova. Zatímco v jeho vlasti o vládních vojácích téměř nikdo nic neví a byla snaha o nich dlouhá desetiletí nemluvit, v Itálii a Německu existují sdružení starající se o památku padlých, bez rozdílu jejich národnosti. Hrob poddůstojníka Jana Sladkovského, který tvoří prostý žulový kříž, je společný pro něj i mjr. Heinze Hoffmanna příslušníka wehrmachtu. Není to ten největší paradox? (Viz příloha.)

Další použité zdroje / Other Resources

Archiv paní Marie Herdové, roz. Sladkovské, uložen v Plzni, V Kamení 67.

Rozhovor Jiřího HERDY s paní Marií Herdovou, roz. Sladkovskou, dne 20. března a 22. března 2021. Rozhovory v autorově archivu.

Přílohy

Poddůstojníkem čs. armády (horní řada, druhý zleva)

Svatební fotografie z 21. prosince 1941

DOKUMENT

Kráň úřad církve československé v Rychnově nad Kř.

Protektorát Čechy a Morava. Soudní okres: Rychnov n./Kř.
Polikářský okres: Rychnov n./Kř.

Oddací list.

Vnímá se úředně oznámení, že manželství bylo oddáno
smazat I. ... sč. ... 10. ... 1942. ...
L. J. ...

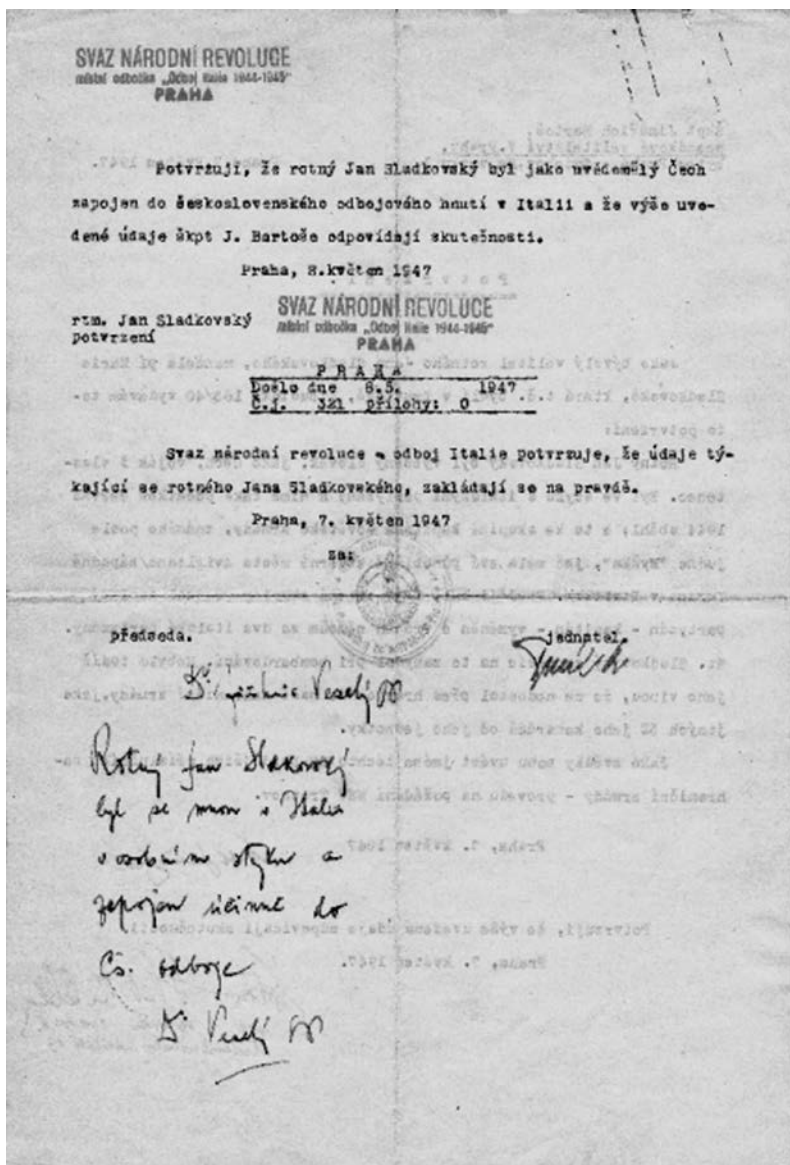
	Začíná:	Nověti:
Jméno a příjmení	Jan Sladkovský.	Marie Šaringerová.
Zeměpisná	České vlašské vojsko.	Pomocnice v Rychnově.
Bydliště, obec a to- píše číslo domu, (země) a pol. okres	Rychnov n./Kř., české vlašské vojsko, č. 10. Rychnov n./Kř.	Rychnov n./Kř., č. 108., p. 1. v. Rychnov n./Kř.
Datum narození	8. srpna 1914.	21. srpna 1911.
Rodič, jeho domo- vodní a pol. okres	Štěrbač č. 36., v. 1. p., Rychnov n./Kř.	Karolína nad Úp., č. 654, v. 1. p. Rychnov n./Kř.
Dominantní přísluš- nost v dan státní, (polikářský okres)	Československá, Rych- nov.	Katolická (v. 1. p.), Rychnov n./Kř.
Národnost vybraní bez (proh., vna., rna.)	československá, československá.	československá, československá.
Roční: Jméno a příjmení, jeho zaměstnání a bydliště a matky tet v dané době	Josef Sladkovský, přísluš- ník v. 1. p., v. 1. p., č. 36., v. 1. p., Rych- nov n./Kř.	Marie Šaringerová, manželka v Karolíně nad Úp., č. 654, v. 1. p., Rychnov n./Kř. a Marie, rozn. Holá z Často- levic.
Oddávající lidé	Ferdinand Švarc, far. administrátor.	
Místo oddání	Rychnov nad Křem, v. 1. p.	
Svědci: Jméno a příjmení obojí a bydliště	Josef Machala, přísluš- ník v. 1. p., Rychnov nad Kř.	Josef Šaringer, manžel a matka v Rychnově n./Kř., č. 65.
Příjmení		

Na oddací list je vloženo list vyplněn naším úředním předpisem a zastávkou far. úřadu.
v Rychnově nad Kř. dne 16. února 1942.

V. Maršal
Vlastním podpisem oddávajících

780. 1. 1. 1942.

Oddací list manželů Sladkovských vydaný 16. února 1942
(osobní archiv pí. Marie Herdové, roz. Sladkovské)

Potvrzení o účasti v odboji s přípisem J. M. Veselého (osobní archiv pí. Marie Herdové, roz. Sladkovské)

EINSATZ-GENERALINSPEKTORAT SEELSORGE ZASAZENÝ GENERÁLNI INSPEKTORÁT DUCHOVNÍ SPRÁVA		VÝCHOZEJ: (Zeměpisná): VÝCHOZEJ: (Správní): PŘÍSTUPNOST: (Cestovní):
Protektorát Břevnov a Mělník. Protektorát Čechy a Morava.		
Polit. Esojář: Pověř. spl. úřad: Gaspelabschiff: Seelisk. úřad:		
100 Bgl. 11.538 / 11. ed. nr. 1944.		
<div style="text-align: center;"> TOTENSCHHEIN ÚMRTNÍ LIST </div>		
Nach: I. Wohn: 4. L.M. Nr.: 14. Matrn.: Kd.: Geb. Ort:		
den Todes Tag, Monat, Jahr Ort, wozu, FOL		
13. Juli 1944 10. November 1944		
Den Todestagen 17. Juli 1944 17. November 1944		
Ort (Haus Nr.): Melis. Ort (6. Nom.):		
In die Gestapo Intern. in Italien in Nord Italien. Nordost Italien - Sesto San Giovanni Nordost Italien		
Name, Vorkame, Titel und Wohnort des Verstorbenen: Jüdische, polnische, a bydrží semelchod.		
Gladkovskij Johann, Unterleutnant der Reserve-Infanterie 4. Reserve-Infanterie-Regiment 11. Infanterie-Brigade Potsdam bei Berlin, Deutschland Verbündeter mit dem deutschen Heer		
Gladkovskij Jan, Oberstleutnant der Reserve-Infanterie 4. Reserve-Infanterie-Regiment 11. Infanterie-Brigade Potsdam bei Berlin, Deutschland		
Religion: Glaubensart:		
Katholisch - römisch Katholisch - römisch		
Geburtsdatum (JJJJ) und Ort: Datum (JJJJ) a místo narození:		
26. Juli, 3 Monate, 7 Tage alt, Jüdisch (in der Geburtsurkunde) in Potsdam, Brandenb. Provinz - Deutschland am 9. April 1914.		
26. Juli 30. 30, 3 Monate, 7 Tage alt, Jüdisch (in der Geburtsurkunde) in Potsdam, Brandenb. Provinz - Deutschland am 9. April 1914.		
Geburtsort: Pávod:		
München - Badmühl München - Badmühl		
Ort der Beerdigung: Grabort: Na čísto a příčina smrti:		
In Gardone (am Lago di Garda) (in der Gestapo Intern. Italien) Infolge eines Herzschlages		
In Gardone am Gardasee (in der Gestapo Intern. Italien) Infolge eines Herzschlages		
Krankheit u. Todesursache: Název a příčina smrti:		
Schenckelbrustentzündung (in der Gestapo Intern. Italien) Infolge eines Herzschlages		
Infolge eines Herzschlages (in der Gestapo Intern. Italien) Infolge eines Herzschlages		
Anmerkung: Poznámka:		
Der Leichenbesitzer hat entsprechen der Befehle der Bestattung Cořiřil has odpovídá příkazům. Bestattet mit eigensitziger Überwachung des Untersuchungs- und Amtsgerichts. Na čísto (až) vlastním nápisem potvrděním a úřadním razítkem.		
EINSATZ-GENERALINSPEKTORAT SEELSORGE ZASAZENÝ GENERÁLNI INSPEKTORÁT DUCHOVNÍ SPRÁVA		
Nr. 10. September 1944 am 10. Juli 1944 Stabskapitän Herr. Herr. Bonifaz, Stabschef des 1. Bataillon		
L. S. (Stempel des Generalinspektors der Seelsorge) (Stempel des Seelsorgereferats)		(Stempel des Amtsgerichts)

Úmrtní list vystavený německým vojenským lékařem
(osobní archiv pí. Marie Herdové, roz. Sladkovské).

Čs. válečný kříž 1939 udělený „In memoriam“ 8. července 1948
(osobní archiv pí. Marie Herdové, roz. Sladkové)

Místo posledního odpočinku – hrob Jana Sladkovského, německý vojenský hřbitov v Costermanu, východní břeh Lago di Garda
(foto – osobní archiv pí. Marie Herdové, roz. Sladkovské)

O autorovi

Mgr. et Bc. Jiří Herda je studentem Katedra historie Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni. Věnuje se moderním dějinám vojenství.

Email: j.herda@centrum.cz